

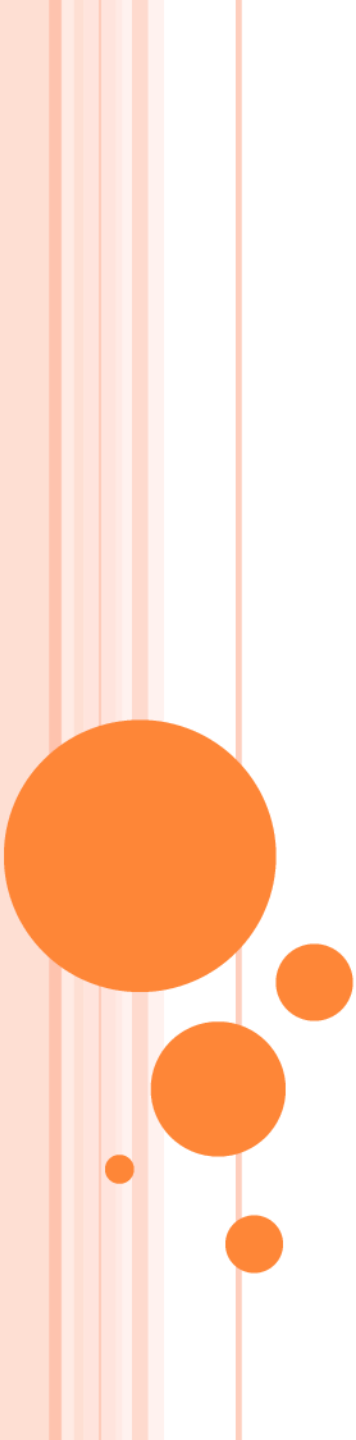
Test test test

Mul on allergia
uneliiva vastu

Täna öösel ma ei
maganud

Kas kohvi ka
kuskil pakuti?

Padi on mugavam
kui klaviatuur!

DISTAALNE KÜÜNARVARV: PAJUVITS- VÕI MÕIGASMURD? KAS ON ÜLDSE OLULINE?

**Georg Aule
Radioloogia
IV aasta**

LASTE LUUD

- Võrreldes täiskasvanuga on luud painduvamad, kuid hapramad
- Piisava jõuga tekib luutelje deformatsioon ilma nähtava murruta – paindemurd (bowing fracture)
  - Isoleeritud bowing deformatsioon on väga haruldane, tavaliselt kaasneb paarilise luu pajuviitmurruga
- Järsema ning suurema jõu ülekandega – mõigasmurd
  - Klassikaliselt metafüüsi piirkonnas
- Veel suurema jõuga – pajuviitmurrud
  - Klassikaliselt toruluude diafüüsid
  - Küünarluude osas tihti paarilise mõigasmurd/pajuviit lisaks
- Mõigasmurrud on tavaliselt pikisuunalise jõuga, pajuviitsale rohkem iseloomulik põiki/ristisuunaline jõud +/- rotatsioon

PAINDEMURD

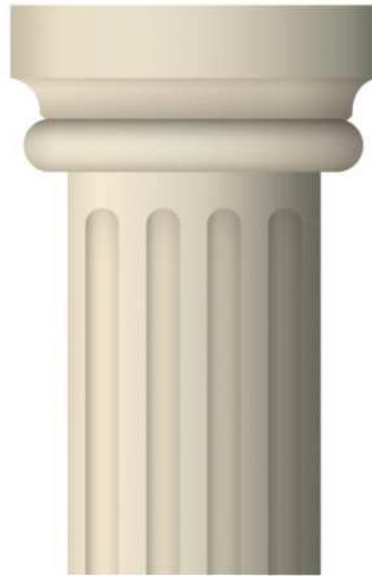

MÕIGASMURD

- Sünonüümiks torusmurd, buckle fracture
- Ei ole pajuviitsmurd
- Subperiostaalne murd samuti kasutuses – periosti alune murd
  - Inglisekeelses kirjanduses vastet ei leia, ainult 1 artikkel aastast 1901, mis ei ole vabavaras
- Tavaliselt seotud kukumisega väljasirutatud käele

MÕIGASMURD

- Mitteläbiv murd korteksi väljavõlvumisega
- Murrujoon ei ole eristatav
- Tavaliselt vanuses 5-10

R

PAJUVITSMURD

- Osa korteksist murdub täielikult ning sellest vastaspoolel esineb korteksi deformatsioon ilma läbiva murruta

MIKS ÜLDSE OLULINE?

- Mõigasmurru ning nihketa pajuviitsmurru käsitletus on erinev
- Mõigasmurd on stabiilne murd, mis ei nihku
- Pajuviitsmurd on olemuselt ebastabiilne ning kipub ilma immobilisatsioonita nihkuma

KÄSITLUS

- Randme piirkonna trauma
- Laps nutab, ei luba puudutada
- Rõ positsioneerimine raskendatud

- (1. Kas verevarustus on korras?)
- (2. Kas on avatud murd?)
  - 1. ja 2. on suured nihkega murrud, mis ettekandes ei ole fookuses
- 3. Analgeesia (Ibuprofeen 10mg/kg)
  - Neurovaskulaarne hindamine
  - Maksimaalne valu punkt
  - Rõ-positsioneerimiseks

POSITSIONEERIMINE

- Valesti positsioneeritud ü/v-l ei ole võimalik kallet õigesti mõõta.
- Kõrval kaks ü/v, mõlemad on teostatud kui „külg-ü/v“

LAPS RÖNTGENIST TAGASI, MIS EDASI?

Kus on muutus?

KÜLG-Ü/V

Mis kirjutad vastusesse? (pajuvits? torus? subperiostaalne? midagi muud?)

 When poll is active, respond at **PollEv.com/georgaule400**
 Text **GEORGAULE400** to **5912 2157** once to join

TORUSMURD – KIPSI?

- Tegemist stabiilse murruga
- 2006 randomiseeritud uuring
  - 87 patsienti
  - 14. päeval lahasega lastel funktsioon normis, praktiliselt valuvaba
  - Kipsiga lastel 14. päeval vähene funktsiooni häire
- 2016 meta-analüüs Management of Pediatric Forearm Torus Fractures
  - 781 patsienti
  - Mittejäiga fiksatsiooniga (ortoos, eemaldatav lahas, elastikside) funktsionaalne paranemine kiirem
- Ainsaks miinuseks lahasega rohkem valu esimestel päevadel
  - Mis on kontrollitav suukaudse valuvaigistiga
- Kips mõeldav väiksematel aktiivsetel lastel, kellega koostöö võib keeruline olla ja korduva trauma oht suurem

TORUSMURD EI VAJA REPONEERIMIST!

TORUSMURD EI VAJA REPONEERIMIST!

TORUSMURRU KÄSITLUS - JÄLGIMINE

- Lahase võib eemaldada 21 päeva pärast
- EI vaja ortopeedi/lastekirurgi konsultatsiooni
- EI nihku paranemise käigus
- EI vaja kontrollpilti paranemise osas

- Mõeldav perearsti visiit seisuhindamiseks 7-10 päeva pärast traumat
  - Üldiselt ka see rohkem vanema rahustamiseks
- Lapsed kipuvad pehmet lahast eemaldama juba 14. päeval, sellest tulenevalt olulisi tüsistusi ei ole leitud

- Eriarsti kontrolli on vaja, kui esineb
  - käe deformatsioon, püsiv liikuvuse piiratus või püsiv valu

PAJUVITSMURD

PAJUVITSMURRU KÄSITLUS

- Olemuselt ebastabiilne murd, vajab kipsi
- Tavaliselt 6 nädalat, sekundaarset nihkumist ja konsolideerumist kontrollitakse röntgeniga
- Vajab ortopeedi/lastekirurgi jälgimist
- Nihketa murrud kontrollile 7-10 päeva pärast kipsi asetamist

PAJUVITSMURRU KÄSITLUS – REPONEERIDA?

- Kui palju nihet on oluline nihe?
- Kõik sõltub vanusest
- Alla 5 aasta on lubatud
  - 10-35 kraadi volaarsele/dorsaalsele ning 10 kraadi AP pildil
- 5-10 aasta on lubatud
  - 10-25 kraadi volaarsele/dorsaalsele ning 10 kraadi AP pildil
- Üle 10 aasta on lubatud
  - 5-20 kraadi volaarsele/dorsaalsele ning 0 kraadi AP pildil
- Eelnev tuleneb sellest, et laste luude/luutelje remodelleerumise võimekus on uskumatult suur
- Füüsilise aktiivsuse ning luukasvuga taastub normipärane sirge luutelg

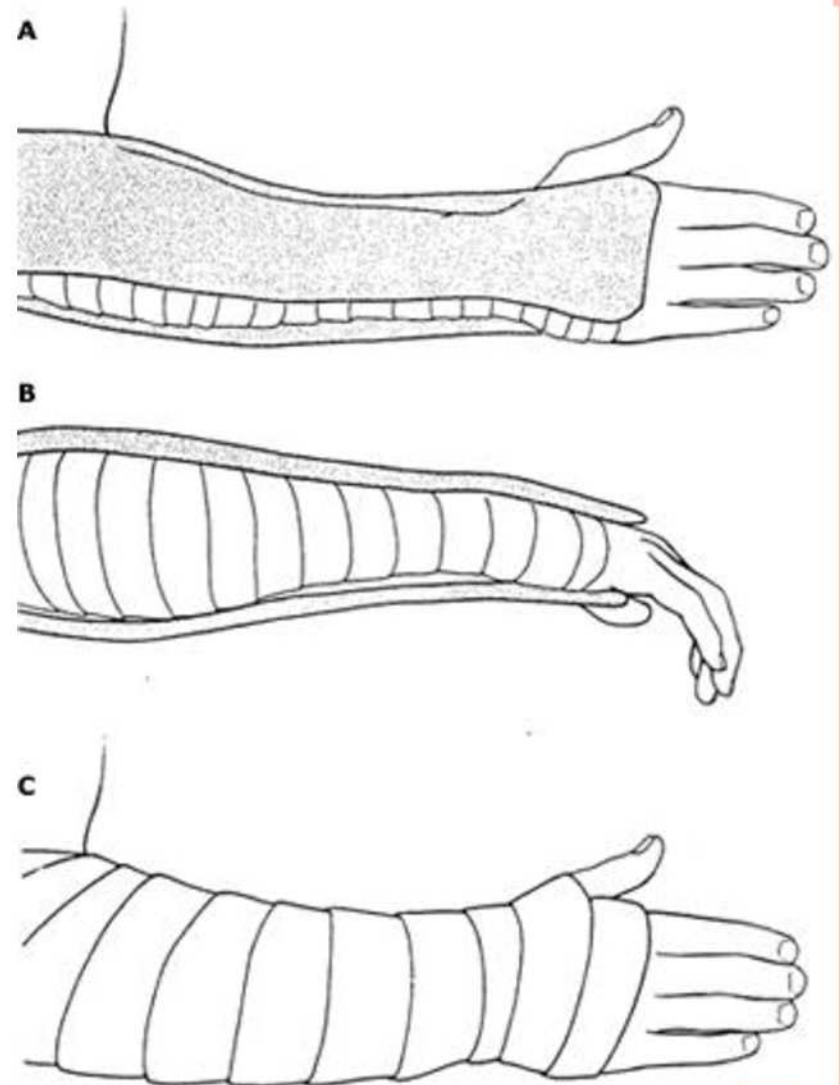
PAJUVITSMURRU KÄSITLUS – REPONEERIDA?

- Võttes ka väga konservatiivse 15 kraadi lubatud kallet (AO soovitustes) ei ole vaja enamus pajuviitsmurde reponeerida
  - ~80% jäävad alla 15 kraadi angulatsioonini
- Pajuviitsmuru reponeerimine käib otsese survega murru piirkonda ning olulise nihkega murdude repositsioon toimub NARKOOSIS
  - Ei ole nagu täiskasvanu murru reponeerimine randme tüüpilises kohas vastassuunas väänamisega.

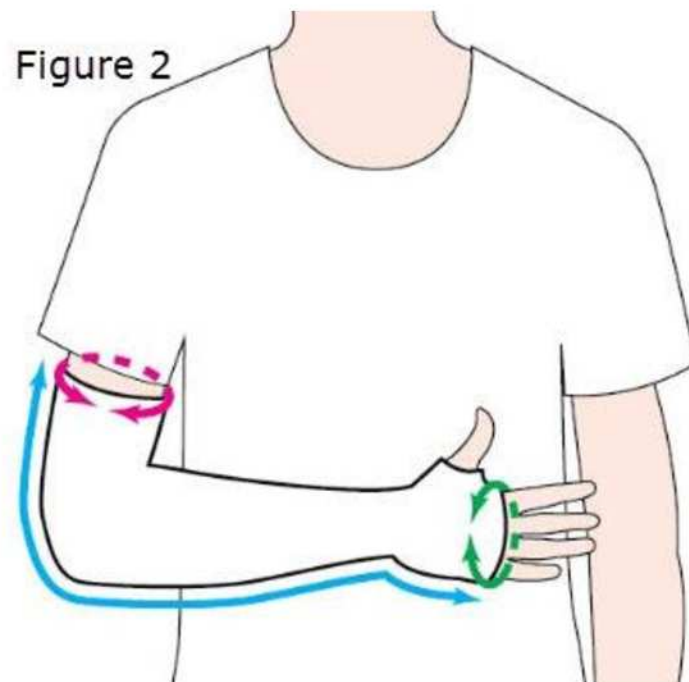
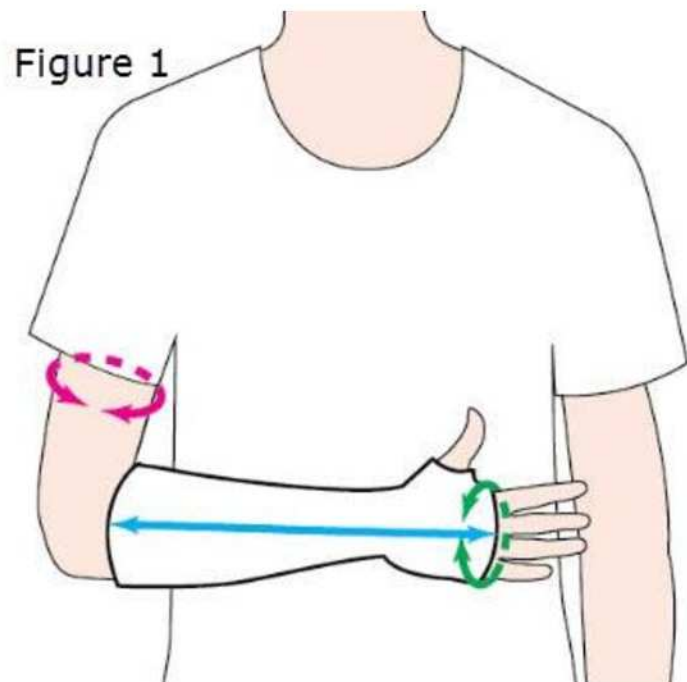
KIPSI VALIK

- Inglisekeelne kirjandus ning UpToDate soovivad „sugar tong“ kipsi

KIPSI VALIK

- AO järgi lühike või pikk kips

LAPS EI OLE VÄIKE TÄISKASVANU!

LAPS EI OLE VÄIKE TÄISKASVANU!

22.08.18

30.08.18

LAPS EI OLE VÄIKE TÄISKASVANU!

KUIDAS LAPSE LUU REMODELLEERUB

23.08.18???

06.06.18

27.07.18

MILLEGA MINA VAHEPEAL TEGELESIN

- Võtsin Eestis tehtud laste CR ning DX
- Valisin kõik ülajäse, ranne, küünarluud jms. ning tühja nimelahtriga röntgenid
- Üritasin leida küünarluude murdusid, diagnoosisin ise ja võrdlesin vastusega.
- Hindasin, kas torus, pajuviits, läbiv või SH, nihkega või ilma.
- Algne eesmärk oli hinnata, kui palju tehakse ebavajalikke kontrollpilte Eestis lastele.
- „Laste“ piiriks tõmbasin 13a. (kaasa arvatud). Edasi hakkas luustumine kõikuma.
  - Mõni 14 nägi välja nagu 11, samas oli ka 14-15 aastaseid peaaegu täielikult luustunud randmega.

TULEMUSED

- Et saada võimalikult objektiivset ülevaadet käsitlusest, siis oli tarvis teada ka diagnoosi, kas kohalik klinitsist oli murru diagnoosinud.
- Sõelale jäid võrdluseks Tallinna Lastehaigla ning Kliinikum
- 1.07.18-04.09.18 ajavahemikus sain kokku nihketa/olulise nihketa murde
  - TLH 105 (harjumaal on ~68000 vanuses 0-14)
    - Torusmurdusid 42, pajuviitsasid 63 (suhe 0,4)
  - TÜK 25 (tartumaal on ~24000 vanuses 0-14)
    - Torusmurdusid 16, pajuviitsasid 10 (suhe 0,6)

TULEMUSED

- Torusmurdude kontrollpilte
  - TLH keskmiselt 0,5
  - TÜK keskmiselt 0,4
- Pajuvitsmurdude kontrollpilte
  - TLH keskmiselt 2,1
  - TÜK keskmiselt 1,7
- Leidsin hoopis aga uue murekoha pajuvitsmurdude osas
  - TLH 44% lubatud kaldega pajuvitsmurdudest oli reponeeritud, suur osa ka fleksiooni- või ektensioonikipsiga.
  - Kliinikumis oli 1 pt.-l 10st lubatud kalle reponeeritud (seal ka rõ nähtav visuaalne deformatsioon käel)
- Lisaks u 90% reponeeritutest tekkis sekundaarne nihkumine varasema angulatsiooni suunas

NATUKE JUHTE

Kus on muutus? (case 2)

Kus on muutos? (case nr. 3)

Kus on muutus? (case nr. 4)

9-AASTANE POISS, KUKKUS

Kumb tüüp?

Torus

Pajuvits

9-AASTANE TÜDRUK, KUKKUS

Kumba tüüpi murd? (nr. 2)

Torus

Pajuvits

Mis veel pildil valesti oli?

11-AASTANE POISS, KUKKUS

Torus või pajuviits?

 When poll is active, respond at **PollEv.com/georgaule400**

 Text **GEORGAULE400** to **5912 2157** once to join

 Answers to this poll are anonymous

Torus

Pajuviits

11-AASTANE POISS, KUKKUS

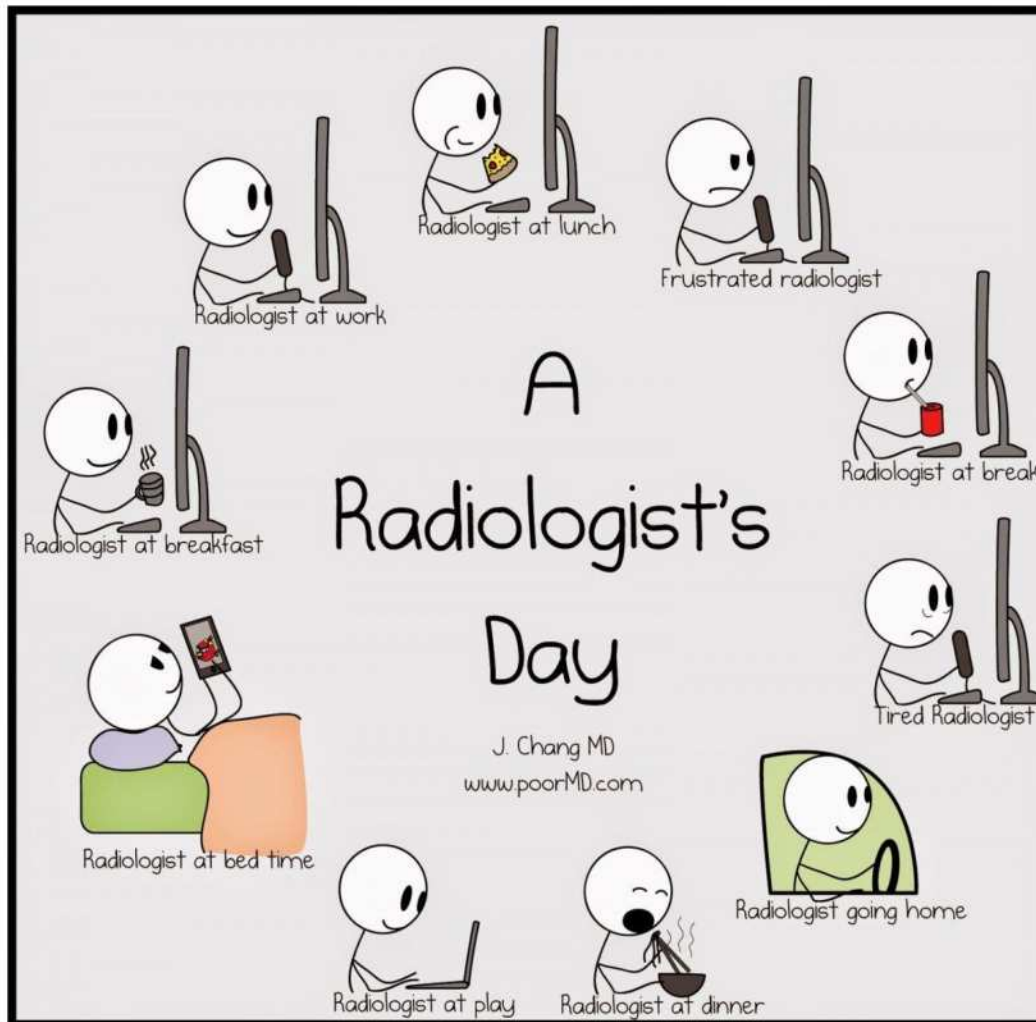

Kas torus või pajuviits?

Torus

Pajuviits

TÄNUD TÄHELEPANU EEST! JA TÄNUD MARELE IDEE EEST!

KASUTATUD KIRJANDUS

- Incomplete fractures - radiopaedia <https://radiopaedia.org/articles/incomplete-fracture-1>
- Torus fracture – radiopaedia <https://radiopaedia.org/articles/torus-fracture-1>
- FOOSH pilt - <https://www.jucm.com/wp-content/uploads/2018/01/fooshfracture.jpg>
- Pajuvitsa pildid - <http://www.imagingdomain.com/rsna05/doc.asp?docid=8208>
- Sammas - Case courtesy of Dr Matt Skalski, Radiopaedia.org, rID: 38517
- Nuttev laps - [https://www.verywellfamily.com/thmb/jkPGX9hSvFVyXybQ5H-acj5b_ok=/768x0/filters:no_upscale\(\):max_bytes\(150000\):strip_icc\(\):format\(webp\)/crying-children-658619395-5b4f9978c9e77c005bef5717.jpg](https://www.verywellfamily.com/thmb/jkPGX9hSvFVyXybQ5H-acj5b_ok=/768x0/filters:no_upscale():max_bytes(150000):strip_icc():format(webp)/crying-children-658619395-5b4f9978c9e77c005bef5717.jpg)
- Kips lühike ja pikk - <https://www.orthoeze.com.au/arm-cast-cover-black>
- Management of Pediatric Forearm Torus Fractures: A Systematic Review and Meta-Analysis;
- Distal forearm fractures in children: Initial management – UpToDate
- Distal forearm fractures in children: Diagnosis and assessment – UpToDate
- Closed reduction and casting of distal forearm fractures in children – UpToDate
- AO Foundation - <https://www2.aofoundation.org/wps/portal/surgery?showPage=diagnosis&bone=PediatricRadius&segment=Distal>
- Lõpupilt - <https://i.pinimg.com/originals/f7/7a/57/f77a57ced04dc871077987018b7285cb.jpg>

